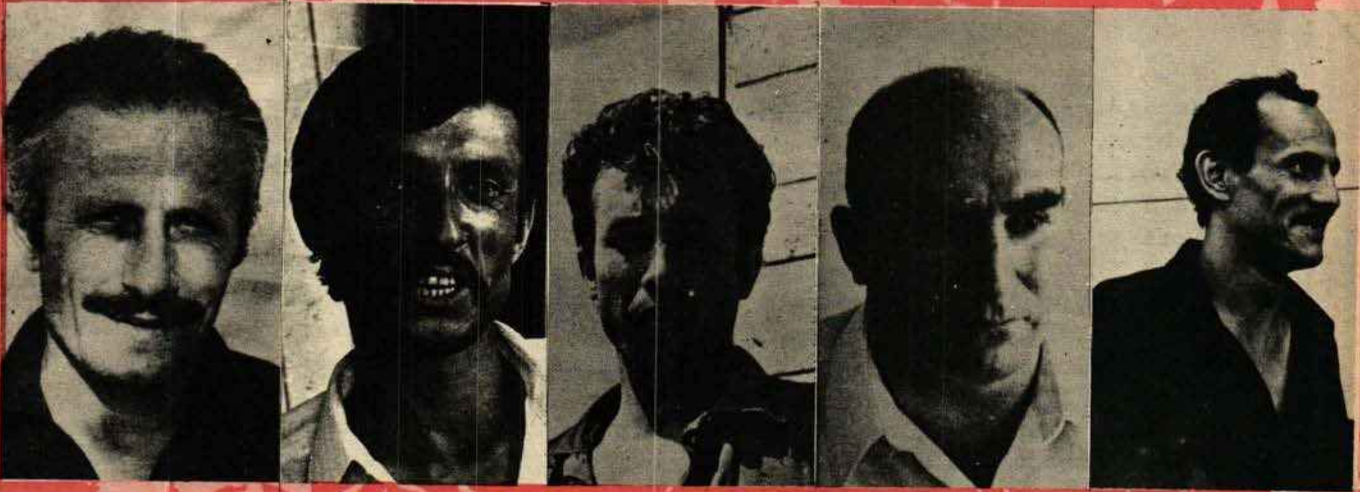

tekstil

TEKSTİL İŞÇİLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR YIL: 5 - SAYI: 64 AĞUSTOS 1972

GÖREVİMİZ ANAYASAMIZI SAVUNMAKTIR

DERGİDEN İŞÇİLERE

kendi sorunlarımızı kendimiz tartışıyoruz

Bu sayımızın orta sayfasında bir yenilikle karşılaşacaksınız. Bu bir açık oturum. İşçi sorunları üstüne, genel siyasal konular üstüne birkaç işçi arkadaşımızla yaptığımız bir açık oturum bu. Basın Bürosundan bir arkadaşımız ile işçi arkadaşlar bir masa çevresinde toplandılar ve Anayasa değişikliğini tartıştılar.

Açık oturumu dikkatle okursanız, işçi arkadaşların,bir sürü politikacıdan çok daha sağduyulu olduklarını göreceksiniz. İşçi arkadaşlar bu çetin konuyu didik didik ettiler. İşçi gözüyle bir süzgeçten geçirip eleştirdiler. Öyle sanıyoruz ki dergimizi okuyan siyasetçilerin bu konuşmalardan alacakları büyük dersler vardır.

Bu açık oturumları bundan böyle her sayıda tekrarlayacağız. Tabii başka başka işçi arkadaşlarla. Böylece işçiler, dergimizin sayfaları aracılığıyla birbirleriyle tanışacak ve tartışacaklar.

Bu sayıda genel ağırlığın ANAYASA konusu olduğunu dikkatli işçi arkadaşlar kolayca farkedeceklerdir. Gerçekten de Anayasa değişikliği için yapılan son girişimler bu konuyu birden bire öne çıkardı. Hele hele işçiler için bu konu son derece büyük bir önem kazandı. Büyük toplu sözleşme görüşmelerinin yaklaştığı bu günlerde, demokratik haklarımızda yapılacak herhangi bir kısıtlama bizi toplu sözleşmelerde yenik düşürebilir. Yenik düşmemiz ise açlığın ve işsizliğin kucağına yuvarlanmamız demek olacaktır. Bu bakımdan Anayasa değişikliği biz işçileri çok yakından ilgilendirmektedir.

Basın bürosundan sevgi ve saygılarla...

Sahibi : Rıza GÜVEN - Sorumlu Müdür: Abdullah SERT
Adres : Sıhhıye Apt. 9, CAĞALOĞLU - Tel: 26 85 90
Baskı : Karaca Ofset - Düzenleyen: Asya Yayıncılık
Ayda bir yayınlanır. Ayrıca para ile satılamaz.

Birisine balık versen
doyar bir defa
Balık tutmayı öğret ona
Doysun ömür boyunca.

UŞAK ŞUBE KONGRESİ YAPILDI

Geçen sayımızda kongre hazırlıkları yaptığını belirttiğimiz Uşak şubemizin kongresi 15-16 Temmuz 1972 günleri Uşak'ta yapılmıştır.

Genel Merkez'den gelen Müfettiş Hüseyin Akduman'ın başkan seçildiği kongrenin, başkanlık divanına Genel Yönetim Kurulu üyesi Mustafa Üzüm ve Uşaklı üye arkadaşlarımızdan Şaban Kahraman ve Mehmet Özdemir seçilmişlerdir.

Kongre başkanlık divanı seçildikten sonra çalışmalarına başlayan kongrede söz alan bir çok işçi arkadaşımız Uşak'ta işverenlerin, işçilere yönelttikleri haksızlıkları,yana yakıla dile getirmişlerdir. Bu arada söz alan bir konuşmacı da "Sendika çekişmelerinin işçilere yarar değil zarar getirdiğini" belirtmiş ve "mücadelenin işçilerin rekabeti halinde değil, işverenlerden daha iyi ekonomik haklar kazanılması ve çalışma şartlarının düzelmesi için sürdürülmesi gerektiğini" belirtmiştir.

Uşak Şubemizin kongresinden bir görünüş

Bu arada pamuklu tezgâhlarda çalışanların durumu, kongrenin en ilgi çekici konuşmalarına sebep olmuştur.İşverenlerin özellikle bu tezgâhlarda çalışan işçi arkadaşlarımıza hiç bir sosyal hakkı tanımadığı öne sürülmüştür.

Daha sonra seçimlere geçilmiştir. Seçimlere geçilmeden önce konuşmalara genel bir eleştiri yönelten kongre Başkanı Hüseyin Akduman, "yeni seçilecek yönetim kuruluna başarılar" dilemiş ve "yasaları uygulamayan işverenlerle kıyasıya bir mücadele verileceğini"belirtmiştir.

Uşak Şubemizin yeni yöneticileri

Yapılan seçimler sonunda Şube Başkanlığına Sami Çetin, Başkan Yardımcılığına Kemal Yolsal, Sekreterliğe Himmet Görenekli seçilmişlerdir.

Uşak Şubemiz yönetim kurulunda üye olarak da şu arkadaşlarımız görev almışlardır: Mehmet Dede, Yaşar Dinçer, Cafer Togay, Nazif Kasım, A.Muhtar Kahvecioğlu Ercan Tezel, Mehmet Çınar, Mustafa Türe.

ANAYASAYI DEĞİL KAFALAR[I]

12 Mart Muhtırasından sonra 1962 Anayasa'sında önemli değişiklikler yapıldı. Kamuoyunda aylarca tartışılan değişiklikler 29 Eylül 1971 günü kesinleşerek, yürürlüğe girdi.

Anayasa değişikliğinden yana olanlar, "Son yıllarda tanık olduğumuz anarşik olayların kaynağı Anayasa'dır. Anayasa değiştirilmedikçe anarşik olayların sonu alınamaz" diyorlardı. Tıpkı düşük iktidarın Anayasa'yı değiştirebilmek için öne sürdüğü kanıtlar gibi...

Oysa 12 Mart Muhtırası bu düşünceleri öne süren ve anarşik olayların sorumlusu olduğu açıkça ortada olan, bir siyasal iktidara karşı verilmişti.

Muhtıranın ağırlığı Anayasanın öngördüğü reformların, Atatürkçü ilkelere uygun bir biçimde yapılması ve ancak bu sayede anarşik olayların önlenebileceği görüşüne dayanıyordu.

Bunun için kurulan ve "partilerüstü hükümet" diye adlandırılan 1.Erim Hükümeti, egemen sınıfların siyasal temsilcileri aracılığıyla yürütülen sert bir direniş sonucu yıkıldı.2.Erim Hükümeti, egemen sınıfların isteklerine uygun Anayasa değişiklikleri yapmasına rağmen dayanamadı uzun süre.

Ve bu önemli değişiklikler toplum hayatımızda bir yılını doldurmadan yeni değişiklik önerileri ortaya atıldı.

Bu değiştirme-yeniden değiştirme önerisini ortaya atan Hükümet Başkanı Sayın Melen'in, "Yapılacak değişikliklerle hürriyetlerin kısıtlanmayacağına" ilişkin basına yansıyan açıklamalarına rağmen kuşkuluyuz.

Bir yıl önce yapılan değişiklerde, anarşik olayların önlenmesi ve reformların yapılabilmesi gerekçe olarak gösterilmişti. Biz bu görüşlere hiçbir zaman katılmadık. Bu gerekçeyi benimsemedik. Anarşik olayların suçlusu 12 Mart Muhtırasında açıklandığı gibi o zamanki siyasal iktidardır. Anayasa değil.

Bir Anayasa değişikliği ancak çağdaş gelişmelere ayak uydurabilmek için yapılır.

Şimdi bir yıl önce yapılan değişikliklerin ne getirdiğine, çağdaş gelişmelere ne gibi yaklaşımlar sağladığının bir dökümünü yaparsak, istenen yeni değişikliklerin amacını daha iyi, daha kolay kavrarız.

Geçen on ay içersinde kalmadı denilecek kadar azalan anarşik eylemlerin önlenmesini güvenlik kuvvetleri başarmıştır. Bunda yapılan Anayasa değişikliklerinin katkısı yoktur denile-

SEN-JÜT'DE GÖRÜŞMELER

Beyoğlu Şubemiz tarafından örgütlenmiş olan Maslak'taki Sen Jüt Çuval Fabrikasında toplu sözleşme yetkisi sendikamız tarafından alınmıştır.

Bölge Çalışma Müdürlüğünün yetki kararından sonra işveren, toplu sözleşme görüşmelerine çağırılmıştır. İşverenin çağrıya uymaması üzerine durum yeniden Bölge Çalışma Müdürlüğüne iletilmiş ve bu arada sendikamız örgütlenme bürosu tarafından Sen Jüt'te çalışan işçi arkadaşlarımızla çeşitli toplantılar yapılmıştır.

Sendikamızın kararlı tutumu sonunda işvereni uyarmış ve toplu sözleşme görüşmelerine oturmayı kararlaştıran işveren,görüşmeci olarak Avukat Hüseyin Yar-

görüş

rıza güven

DEĞİŞTİRELİM!..

bilir.

Öte yandan yapılan değişiklikler hiç bir reformun gerçekleşmesine ortam hazırlayamadı. O reformlar ki 12 Mart Muhtırasının başlıca hedefi olmuş, 12 Mart'tan sonra kurulan hükümetlerin birbiri ardına devrilmesine yolaçmış ve yeni hükümetlerin kurulması sırasında binbir güçlükle karşılaşılmıştır.

Kim ne derse desin, 1961 Anayasasının Türkiye'yi çağdaş bir ülke haline getirmede, onu bir hukuk devleti, bir sosyal devlet niteliğine kavuşturmada başlıca etken olduğu biçimindeki görüşlerimizi değiştiremeyiz. İnanıyoruz ve tekrar ediyoruz ki toplumsal patlamaları yaratan yada önleyen yazılı Anayasalar değildir.

Bir toplumun gelişmesinin ilerisinde ve fakat toplumca değeri kavranmamış anayasalar çıkarcı çevrelerin etkileri ile sağından solundan budanmağa mahkûm olmuşlardır. Tıpkı bizim 1961 Anayasa'sı gibi...

Oysa bütün kötü uygulamalara rağmen 1961 Anayasa'sı ülkemize çok şeyler kazandırmıştır. 1961 Anayasa'sı böylesine geniş özgürlükler getirmeseydi de bu günki gelişmeler olacaktı. Fakat yer yer Anayasal sınırlar zorlanacağı için çok daha sert sürtüşmelere yol açacaktı. Sosyal ve ekonomik olayların kendine özgü yasaları vardır. Bunlar doğar, yaşar ve gelişirler. sınır tanımızlar. Bu gelişim hiç bir yasayla önlenemez.

işte bu yüzden yapılan değişiklikler Türkiyeyi çağdaşlıktan gerilere düşürmüştür. Bir örnek verelim: İşçilere tanınmış olan sendika kurma özgürlüğünü düzenleyen 46. Maddeye yapılan değişikliklerle bir sınır getirilmiştir. "Devletin, ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğin, kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması amacıyla bu özgürlüğe sınırlar koyabilir" denmiştir.

Bizce Türkiye sendikacılığı böyle bir cezayı haketmemiştir. Şimdi istenen değişikliklerden sonra egemen sınıfların siyasal temsilcilerinin sendikacılığımıza ne gibi darbeler indireceklerini tahmin etmek zor değildir.

Dileğimiz bu kadarla yetinilmesi, artık muhtıranın öngördüğü diğer hedeflere eğilinmesi ve toplumun huzura kavuşturacak sosyal ve ekonomik tedbirlere sıra geldiğinin ilgililerce kabul edilmesidir. Bu durumun açık kanıtı ise sağlıklı bir demokrasiye kavuşmamızla mümkün olacaktır.

suvat'ı görevlendirmiştir.

20 Temmuz günü Tekstil Genel Merkezinde görüşmelerin ilk oturumu yapılmıştır. Sendikamız yetkililerinden alınan bilgiye göre ilk görüşme oldukça olumlu geçmiştir.

TİTİZ GİYİMDE GORÜŞMELER

Harbiye'de bulunan Titiz Giyim Sanayiinde Beyoğlu Şubemizin uzun, sabırlı çalışmaları meyvasını vermiş ve işyeri örgütlenerek toplu sözleşme görüşmelerine başlanmıştır. Örgütlenme çalışmalarının ardında Bölge Çalışma Müdürlüğüne yetki için başvurulmuş ve yetki alınmıştır. İşverenin bu duruma itirazı üzerine durum İş Mahkemesine yansımış, sendikamızın müracaatı sonunda da aldığımız yetki kesinleşmiştir.

prens triko'da uyuşmazlık

Mahmutpaşa Şubemiz tarafından örgütlenip, sendikamız saflarına katılan Prens Triko'da çalışan arkadaşlarımız adına yürütülen toplu sözleşme görüşmeleri çıkmaza girmiştir.

Yetkimiz kesinleştikten sonra yapılan görüşme çağrısına uyarak toplantıya katılan işveren daha sonra bazı arkadaşlarımıza baskı yaparak sendikamızdan istifa ettirmeye çalışmıştır.

Durum sendikamız tarafından Bölge Çalışma Müdürlüğüne iletilmiştir. Bölge Çalışma Müdürlüğünün aracılığıyla yapılan toplantıya gelen işveren avukatı ile sendikamız yetkilileri görüşmelere devam etmek kararı almışlar ve bir toplantı günü tesbit etmişlerdir. Ne var ki işveren bu toplantıya da katılmamıştır.

Sendikamız yetkilileri işvereninin bu tutumunu kanun dışı olarak nitelemişler ve "bu durum sona ermediği takdirde Prens Triko işyerinde uyuşmazlığa gidileceğini ve grev kararı alınacağını" belirtmişlerdir.

alçakça bir saldırı

Gaziantep Şubemizin başarılı başkanı Mehmet Ali Tiryaki arkadaşımıza gece işyerlerini gezdiği sırada, pusu kuran saldırganlar tarafından ateş açılmış ve arkadaşımız ayağından iki kurşunla yaralanmıştır.

Yapılmakta olan kovuşturmaya rağmen bugüne kadar henüz saldırganlar tesbit edilememiştir. Soruşturma ve kovuşturmanın bir an önce sonuçlanmasını diler, Tiryaki arkadaşımıza geçmiş olsun deriz.

önemli düzeltme

Geçen sayımızın 10. sayfasında "Önemli Duyuru" başlıklı yazıda bir dizgi hatası sonucu anlam kayması olmuştur. Duyurunun düzeltilmişini aşağıda yeniden sunuyoruz.

Türkiye Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası ile yapılmış toplu sözleşmedeki kıdem teşvik ikramiyesi taşıt yada taşıt parası, pazar günü çalışanlara hafta içinde izin verilmesi,fazla measi yapanlara yemek parası ödenmesi,üyelere bir çift ayakkabı verilmesi gibi konularda bir takım maddelerin uygulanmasında çıkan uyuşmazlıklarda anlaşmaya varılamamış, Özel Hakem Kurulu'na gidilmişti.

Özel Hakem Kurulundan lehimize çıkan kararı, İşveren Sendikası Yargıtayda temyiz etmiştir. Karar şimdi Yargıtayda incelenmektedir. Kararın tasdik edilerek gönderilmesini beklemekteyiz. Bu konudaki çalışmalarımız devam etmektedir.

Oysa geçen sayıda yayınladığımız eksik haber yüzünden bazı işçi arkadaşlarımız yalnız ayakkabı meselesinin yargıtaya gittiğini, öteki hakların çözümlendiğini sanarak, neden uygulanmasına geçilmediğini sormuşlardır. Gerek yönetici arkadaşlarımızı zor duruma düşüren, gerekse işçi arkadaşlarımızı yanıltan hatamızı düzeltir, özür dileriz.

Elazığ'da Görüşmeler Başladı

Geçen sayımızda toplu sözleşme yetkisinin sendikamıza verildiğini bildirdiğimiz Elâzığ Şubemizde toplu sözleşme görüşmelerine başlanmıştır. Gaziantep Şube Başkanı Mehmet Ali Tiryaki arkadaşımızın yürüttüğü yoğun çalışmalardan sonra gerekli hazırlıklar tamamlanmış, yeni toplu sözleşme için görüşmelere başlanmıştır.

GEZİLER DEVAM EDİYOR

Toplu sözleşmeler ile işçi arkadaşlarımıza tanınmış bir hak olan geziler her cumartesi-pazar yapılmaktadır.Çeşitli şubelerimize bağlı çeşitli fabrikalardaki arkadaşlarımızın grup grup çıktıkları gezilerde genellikle Sendikamızın bu yıl için kiraladığı Silivri'den az uzaktaki gezi yerine gidilmektedir.

Yüzlerce işçi arkadaşımızın hem denizden yararlandığı, hem dinlendiği bu geziler ayrıca işçi arkadaşların birbirleriyle daha iyi tanışıp, kaynaşmalarına da yol açmaktadır.

Tekstil işçilerinin "Mahmut Başkan" diye tanıyıp sevdikleri Mahmutpaşa Şubemiz Başkan'ı Mahmut Alkan'nın kızı Sevil Sevgi Alkan ile Birden Altıner 13 Temmuz 1972 günü Bakırköy evlendirme dairesinde yapılan bir düğünle evlenmişlerdir.

Genç evlilere mutluluklar diler, Mahmut Başkan'ı kutlarız.

Abdullah Aslım Savcılıkta...

Teksif'in eski şube başkanı, şimdi fabrika müdürü Abdullah Aslım'ı Bölge Çalışma Müdürlüğü savcılığa vermiştir.

Sermayenin bekçiliğini yapmayı, işçilerin hakkını korumaya tercih eden Aslım bir kaç ay önce Teksifin Topkapı şube başkanlığından, Bayrampaşa'daki Tekstil Sanayi fabrikasına müdür olmuştu. Böylece bir yandan Teksif'in patron sendikası olduğunu ispatlayan Aslım, öte yandan da kendi ipini pazara çıkarmıştı.

İşyerine girdiği günden beri imzasının bulunduğu toplu sözleşmeleri rafa kaldırarak,işçileri haksız ve kanunsuz olarak işten atan Aslım, patron koltuğunda horoz gibi öterek işçilerin üzerinde yeni yeni yollarla baskılar kurmaya başlamıştı.

ŞEMSİYE TERS DÖNÜYOR...

"Bu düzen benim düzenim, ben bu düzenin adamıyım, istediğim gibi işçi hakkı yerim" diyen Aslım,yiğit işçilerin bilinçli mücadelesi karşısında o kafasını bugün kayalara çarpmıştır.İşten çıkartılan işçi kardeşlerimiz, bir taraftan sendikamız aracılığıyla dava açmış, diğer taraftan da haklarını korumak için Çalışma Bakanlığına başvurmuşlardı. Bunun üzerine Çalışma Bakanlığı İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüğünün Sendikamıza gönderdiği Em.4/16129 sayılı ve 19 Temmuz 1972 tarihli yazısında şöyle denmektedir:"...müracaatınız üzerine İş Müfettişimiz tarafından yapılan incelemede:

...iş akitleri feshedilen işçilerin Teksif Sendikasından Sendikanıza kaydoldukları için böyle bir işleme maruz kaldıkları anlaşıldığından işveren hakkında aşağıda tarih ve sayısı belirtilen yazımızla hakkında kanuni kovuşturma açılmıştır."

Görüldüğü gibi demokratik haklarını iyi kullanan işçiler, hem patronu hemde onun horozluğunu yapmak isteyen Aslım'ı dize getirmiştir.Savcılığa havale edilen eski sendikacı yeni müdür bakalım şimdi yaptıklarının hesabını nasıl verecek...

UYGULANMAYAN ANAYASA SUÇLANAMAZ

Yakın geçmişi bakımından Türkiye'de özellikle Demokrat Parti'nin 1950'den sonraki iktidarı sırasında başlayan ve günümüze değin gelen bir Anayasa sorunu vardır. O günlerde daha çok politikacı ve bir kısım aydınların yaptığı tartışma olarak gözüken bu sorun, bu gün için geniş halk kesimini yüzeyde de olsa ilgilendirir biçime dönüşmüştür. Özellikle 1961 Anayasa'sının sosyal ve ekonomik bir takım hakları anayasal teminata bağlaması, anayasa konusundaki tartışmaları daha ilginç ve bir anlamda daha sınıfsal hale getirmiştir. Aslında,daha aşağılarda açıklayacağımız gibi, dünyadan neredeyse kalkmış bulunan 19. Yüzyılın liberal kapitalist ekonomi anlayışı içinde yürütülen yurdumuzdaki ekonomik yapı nedeniyle ortaya çıkan ve daha gerçekçi, çağa uygun adil bir gelir bölüşümünü yaratacak ekonomik sisteme dayalı düzen değişikliği sorunlarının tartışması,Anayasa konusunda bir çekişmeye dönüşmektedir.

Günümüzün soyut özgürlükten değil, somut, yani insanca yaşama için kullanılan ve kullanılabilecek özgürlüğünden yana olan dünyasında, emekçi kesimin, anayasanın ne olup ne olmadığını, tartışmaların temelinde yatan çekişmenin onu ne derece ilgilendirdiğini iyi kavraması zorunludur. Biz, anayasa ile ilgili bu incelememizi,Tekstil emekçilerine dergimizin olanakları içinde biraz geniş sayılacak bir boyut içinde yapacağız. Bu sayımızda okuyacağınız bölüm, genel olarak anayasa kavramına bir yanaşma ve onun yine genelde bir tarihçesi olacaktır. Daha sonraki yayınımızda özellikle 1961 Anayasa'sı model alınarak mukayeseli biçimde anayasaya göre devlet örgütlenişini ve temel hak ve özgürlükleri incelemeye çalışacağız.

Anayasa sözcüğü halkın günlük yaşamına bir anlamda girmiştir.Sırasında bir dolmuş söförünün tarifelerle ilgili olarak "Belediyenin bu tarifesi anayasaya aykırıdır." şeklinde konuştuğuna tanık olduğumuz gibi, geçim yükü altında bunalan dar gelirli vatandaşın Bafra ve Birinci sigaralarına yapılan zamları da anayasaya aykırı bulduğunu görmüş ve işitmişizdir.Bu sözlerin anayasada aslında hukuki yerleri de vardır.Ancak vatandaştan anayasanın ayrı ayrı maddelerinin hukuki anlamlarını çözmelerini ve bilmelerini beklememiz garip olur.Bu sözlerde toplumu genelde ve kesin ilkeleriyle yönetmek için uyulması gereken akla ve yaşama aykırı gelmeyen kuralları düzenlemiş bir anayasa anlayışı vardır. Nitekim tarifenin düşüklüğünden şikayet eden dolmuş şöförü, aslında anayasamizda ifadesini bulan kisiyi insanca yaşatacak, emeğine uygun ãdil ücretten bahsettiği gibi; anayasadaki hükmü bilmemekle birlikte Bafra ve Birinci sigaralarına getirilen zammı eleştiren vatandaş ise vergi adaleti ve vasıtalı vergilerin adaletsizliği kavramına değinmektedir.İşte bu derece yaşamıyla geneldeki toplum yaşantısını değerlendirebilen bir halkın akla ve insani ölçülere hükümlerinde yer veren bir anayasayı çok iyi bilmesi ve savunması gerekir. Ne var ki, günlük ekmek kavgası ve politikanın kısır çekişmelerinden bıkmış olan halkımız ve onun içinde yer alan emekçi kesimimiz aklı ve yaşamıyla kavradığı anayasa kavramıyla daha yakından ilgilenememiştir.

Sonraları kazandırılan yeni anlamı dışında, kısaca belirtmek gerekirse, anayasa, devletin temel yapısını ve bu yapının işleyiş kurallarını gösteren yasadır. Bu tanımlamaya yeni olarak eklenen de şu: Anayasa, öbür yasaların üstünde, onlardan daha temelli, daha geniş kapsamlı, neredeyse onları doğuran, onlara dayanak olan yasadır. Demekki anayasalar, yalnız devletlerin temel yapılarını, örgütlenişlerini ve işleyiş kurallarını göstermekle kalmıyor, aynı zamanda çıkarılacak yasaların uymak zorunda oldukları temel ilkeleri de gösteriyor. Bu temel ilkeler ise, çoğu zaman, vatandaşların hakları ve özgürlükleri için yapılan uzun mücadelelerin sonunda ortaya çıkmıştır. Örneğin anayasada kimseye eza verilemiyeceği, işkence yapılamayacağı hükmü varken, yapılacağı yolunda nasıl bir kanun çıkarmak mümkün değilse, kanun olmasa dahi devletin emniyet kuvvetlerinden adli teşkilâtına değin bütün örgütlenmesinde yer alan tüm görevliler bu anayasal yasağa uymak zorundadırlar, aksi halde suç işlerler. Anayasaya böyle bir hükmün girmesi tarih boyunca işkenceye karşı kişi ve toplumların yaptıkları mücadeleyle sağlanmıştır. Yine anayasada vergi adaletinden bahsedilmekte ve herkesin gücü oranında devlete vergi vereceği hükmü bulunmaktadır. Buna rağmen çok kazananların yasa yetersizliği ve gerekli denetimin bulunmaması nedeniyle vergi kaçırmaları ve bu sorunun çözülmemiş bulunması anayasanın hükmünün ihmal edildiğini, uygulanmadığını göstermektedir. Anayasal temel hak ve özgürlükler bölümünde incelemeye çalışacağımız bu anayasa ilkeleri anayasayı kişiyi ve toplumu koruyan başlıca hukuki belge yapmaktadır.

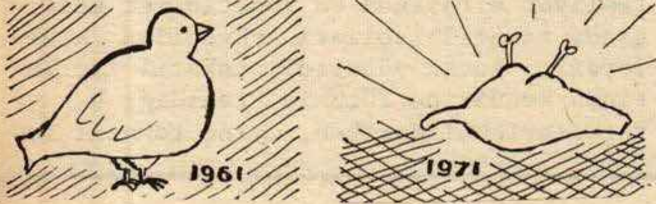
Kısaca belirttiğimiz anayasa tarifini, tam uymasa dahi, başka bir örnekle de anlatabiliriz. Toplumun devlet yapısı içinde genel örgütlenmesi dışında, kişilerin belli amaçları gerçekleştirmek için de bir araya geldiklerini görmekteyiz. Örneğin anayasada yer alan sendikalar, belli amaçlara işçilerin varmak için kurdukları örgütlerdir. Tekstil Sendikası'da, sosyal ve ekonomik, mesleki ve kültürel ihtiyaçlarını en iyi biçimde karşılamak için Tekstil işçilerinin bir araya gelerek kurdukları ve yaşattıkları bir örgüttür. Bu örgütün amacı, nasıl işleyeceği, yöneticilerinin nasıl seçileceği, hangi işleri ne biçimde yapacakları adına Tüzük dediğimiz ve yine tekstil işçilerinin bir genel kurul yaparak kabul ettikleri belgede yer almıştır. Sendikamızda, amacı gerçekleştirmek için seçtiğimiz yöneticiler vardır, sendikal faaliyet sırasında bu yöneticiler karşısında tekstil işçileri yönetilen kişilerdir. Ancak yönetici, tekstil işçilerinin kendisine Tüzükle tanıdığı hak ve yetkileri kullanırken, yine tekstil işçileri tarafından yapılmış Tüzükteki hükümlere uymak zorundadır. İşte, Tüzüğümüz nasılki sendikamızın örgütleniş ve çalışma biçimini göstermekte, uyulması gereken kuralları açıklamakta ise, anayasada Tüzük gibi genel toplum örgütlenişini, bu örgütlenişte yer alan organ ve yöneticilerin uyacakları kuralları, siyasilerin örgütleniş gereği olan görev yaparken vatandaşın hak ve özgürlükleri-

ne nasıl uyacaklarını ve onları hangi haklara kavuşturmak için görev yapacaklarını gösteren kaynağını halktan alan ve yönetici karşısında halkı koruyan en üstün belgedir.

BATIDA ANAYASA HAREKETLERİ :

Orta Çağ'ın sonlarına doğru, coğrafi keşifler Batıda ticari gelişmeleri sağlamış ticaretten gelişen bir burjuva sınıfı doğmuştur. Önceleri "burg" denen şatolu pazar kasabalarından başlayıp gelişen kent, (Şehir) hayatı insanları özgürleştirmekte,onları tarım ekonomisinin feodal toprağa bağlı seflik (kölelik)düzeninden kurtarmaktaydı. Böylece "burg" lardan başladığı için "burjuvazi" diye anılan yeni bir sınıf doğmaktaydı. Değişen ekonomi düzeni eski feodalitenin kurallarına ve hukuk yapısına sığmayan, bunu yıkmak isteyen yeni bir güç yaratmıştı. Bir yandanda kırallar merkezi bir otoriteye devlet yönetimini kavuşturmak, hükümranlıklarını pekiştirmek isteğindeydi.

Burjuvalar, feodal beylere karşı (ki bunlar kıralın otoritesini, hükümranlığını parçalayan ve paylaşan unsurlardı) kıralların, hükümdarların giriştikleri mücadelede merkezi otoritenin baş yardımcısı oldular. Feodalitenin yıkılması merkezi ve sağlam kırallıkların kurulması burjuvazinin durumunu güçlendirmiş oldu. Bir süre için burjuvazinin çıkarı,parçalanma ve feodaliteyi diriltme tehlikelerine karşı merkezciliği ve hatta mutlakiyeti tutmakta kendini gösterdi. 17. ve 18. yüzyıllara gelindiğinde artık "Kapitalist" nitelikte,yani büyük sermayeye dayanan güçlü bir burjuva sınıfı doğmuştu. Burjuvaların pasif bir ortaklıkla yetinmeyip,iktidardan pay istemeğe başlamaları,krala ve çevresindeki aristokasiye karşı direnmeğe girişmeleri bu aşamayla birlikte gözükmektedir. Güçlenen burjuvazi,iktidara katılma mücadelesine başladığı zaman bunun yalnız kendi adına yapmıyor,destek olarak halk yığınlarını da birlikte sürüklüyordu.Ortaya atılan "evrensel özgürlük ve kardeşlik" sloganları burjuvaların işine yara-

DEVAMI SAYFA 18'DE

Yap

Birkaç ay önce yayınlanan bir Hükümet Bildirisi, özellikle yapı kooperatiflerini konu almış ve halkı aldatmak isteyen bazı kooperatiflere kamuoyunun dikkatini çekmiştir.

Yapı kooperatifleri konusunda kötü örnekler çoktur. Konut yapıp ticari amaçla satan ve adına "Yap-Satçı" denilen tüccarları aratacak kooperatif ağalarının varlığı bir gerçektir. Ne var ki, bu Hükümet Bildirisinin yanıbaşında Anayasamızın 51. maddesindeki "Devlet, kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır," hükmüne uygun bir yorumu, kooperatifçilikten ne anlaşıldığının açık ifadesini ve bu konuda ne tür çalışmaların yapıldığını, hangi tedbirlerin alındığını da resmi ağızdan öğrenmek isteriz.

Bilindiği gibi, iktisadi kalkınmaya kişilerin katılmasını sağlayan yollardan birisi de kooperatifçiliğin yaygınlaştırılmasıdır. Türkiye gibi az gelişmiş bir ülkede, kâr amacına dönük bulunmayan, sermaya ile bağın sınırlı olduğu ve yapısı nedeniyle aracılığın karşusunda yeralan kooperatiflerin toplum kalkınmasına getireceği yararlar büyüktür. Kaldı ki, sosyal yönden dayanışmayı, demokrasi terbiyesini ve eğitimi geliştirecek; psikolojik yönden ise sorumluluk ve yurttaşlık bilincini geliştirecek ve oluşturacak kooperatiflerin ihmali ile toplum kalkınmasına yönelmek de mümkün değildir. O halde birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'mizde de kooperatifçilik devletten teşcik ve amaca uygun biçimde denetim istemektedir. İsveç, Finlandiya, İzlanda gibi kooperatifçiliğin geliştiği; Belçika, Fransa, Almanya, Avusturya ve İtalya gibi önem verildiği ülkelerde devlet teşviki başta gelmiştir. Ülkemizde,özellikle yapı kooperatifleri konusunda halka dönük biçimde bir teşvik ve denetimin varlığını ortaya koyan tutarlı bir tedbir ve eylem

TATLI SERT

ABDULLAH SERT

Kooperatifleri Üstüne...

görmemekteyiz. Arsa spekülasyonunun başdöndürücü bir hıza kavuştuğu,inşaat maaliyetlerinin kalite ile kıyaslanmayacak büyümeye vardığı önemli şehirlerimizde sayısı az denilebilecek kooperatifler dışında namuslu ve bilgili kooperatifçiliği göstermek mümkün değildir. Bu konuda başıbozukluk öylesine almış yürümüştür ki, devletin ve kredi vermekte olan Sosyal Sigortalar Kurumu'nun tutarlı bir denetimi dahi yoktur. Hal böyle iken salt bir bildiriyle yapı kooperatiflerinin içinde bulunduğu çıkmazı önlemeyi düşünmek açıkçası hayal olur.

Konut kooperatiflerinin merkezi bir örgütlenmeye kavuşmasını devlet sağlamak zorundadır. Bunun yolu da 1163 sayılı Kooperatifler Yasasında yeralmış olan kooperatifler birliğini geliştirmek, böylece,merkezi örgütlenmeyi birlikler sağlayacağından,birliklerin denetimiyle kooperatiflerin amaca uygun biçimde faaliyette bulunup bulunmadığı anlaşılabilecektir. Bu amaçla,kooperatif birliklerine genel olarak aşağıdaki hak ve yükümlülükler tanınmalıdır:

a) Üye kooperatifleri tek tip muhasebeye yöneltmek,

b) Plan ve projelerde sosyal konut standartlarına uygun geliştirme ve uygulama birliğini sağlamak, projelerin birlik tarafından vizesini sağlamak,

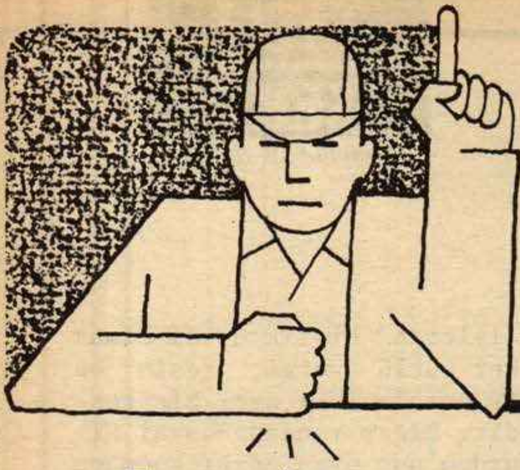
c) Kredilerin izlenmesi ve sağlanmasını denetlemek,

d) Eğitim yapmak,

DEVLETİN TEŞVİKİ:

Birliklere genel olarak tanınmasını önerdiğimiz bu hak ve ödevlerin gerçekleştirilmesi için devlet teşviki ne olmak gerekir. Örneğin,Finansman Kanununda birlikleri geliştirici bazı hükümlere yer verilebilirdi.Birlik üyesi olan kooperatifler üyelerine konut devri sırasında emlak alım vergisi ödememeleri bir olanak ve birlikleri geliştirici yasal tedbir şeklinde düşünülebilirdi.Kooperatiflerin yapacakları bütün işlerde birlik üyesi olmak kaydıyla her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmaları ayrı bir teşvik biçimidir. Diğer yandan Sosyal Sigortalar Kurumu'nun uyguladığı kooperatifler içinde yapılmış tip statüye, kredi alacak kooperatiflerin birlik üyesi olması şartının konulması da hem birlikleri geliştirici ve hem de denetimi sağlayıcı bir yoldur. Belirttiğimiz ve bu konuda önerilecek diğer tutarlı keşvik yöntemleriyle bir çıkmaza girmiş yapı kooperatifleri, merkezi örgütlenmeye kavuşarak gerçekten halkçı bir nitelik kazanacaklardır. Şunu da söyleyelim ki, işçi sınıfını çok ilgilendiren konut kooperatifleri konusunda sendikalarımız tutarlı hiçbir çalışma ve eylem içinde değildirler.Sendikalarımız ile işbirliği yapmak için bazı girişimlerde bulunan ve değerli uzmanların yer aldığı Marmara Bölgesi Yapı Kooperatifleri Birliği'ne de gerçek anlamda hiçbir ilgi gösterilmemiştir. Oysa, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun verdiği mesken kredileri ile birkaç kooperatif ağası tam bir aracılık düzeni içinde vurgun sağlarken, Sendikalar Kanununun 14. maddesinde yeralan sendikal faaliyet içinde çok önemli bir yönü olan konut kooperatifçiliği ile sendikalarımızın sadece ilgilenmesi değil, gerçekçi örneklerle eylem göstermeleri zorunluluktur.

Konut kooperatifçiliğinin bir yandan devlet teşviki,diğer yandan sendikalarımızın gerçekçi eylemleriyle geliştirilmesi halinde, Anayasamızın 51. maddesinin buyruğu yerine getirileceği gibi, "yoksul ve dar gelirli ailelerini sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarının karşılanması" hükmünü taşıyan 49. maddesi de büyük ölçüde uygulanma olanağına kavuşacaktır.Şimdilik devletin gerçek ilgisizliği ile halktan kopmuş kooperatifleri halkçı amaca uygun işler hale dönüştürebilecek umudu sendikalarımızdan beklemekteyiz.

İŞÇİLER ANAYASAYI TARTIŞIYOR

açık oturum

BASIN BÜROSU GÖREVLİSİ: Arkadaşlar, açık oturumumuzun konusu bilindiği gibi Anayasa değişikliği. İşçiler açısından son derece önem taşıyan bu konunun iyice açılması için önce Anayasadan ne anladığımızı, Anayasanın biz işçiler için ne anlama geldiğini kavrayalım.

İlk sözü Hüseyin Karslı arkadaşa verelim. Sonra sırayla gidelim.

HÜSEYİN KARSLI
enboy

... Anayasanın biz işçilere verdiği sözler zaten kağıt üstünde kalıyor..

HÜSEYİN KARSLI: Anayasadan şunu anlıyorum. Anayasa kanunların anası ve özüdür. Bu Anayasa, çalışanların menfaatine kanunların nasıl çıkacağını, nasıl uygulanacağını, devlette bulunan kimselerin ve B.M.M.'nin çalışmalarının halk yararına olmasını sağlayan ana kanunlardır.

Şimdi biz işçileri ilgilendiren durum bu ana kanunlarda yapılacak değişiklerin biz işçilerin yararına olup olmadığıdır. Politikacılar zaman zaman kendi kendilerine, istedikleri şekilde bazı değişiklikler yapıyorlar. Bu değişikliklerin ne olduğunu pek bilmiyoruz. Bildiğimiz şu ki, Anayasanın çalışan insanlara sağladığı hakları gerçekleştirecek kanunların çıkmadığı ve çıkanların da kağıt üzerinde kaldığıdır. Yani hiç de faydalı kanunlar çıkmamıştır. Halbuki Anayasada Madde 42 diyor ki, "Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir." Ama bakıyorsunuz Türkiye'de 2 milyon işsiz var. Bir yarım milyon da Almanya'da çalışmaya gitmiş. Anayasa "Devlet iş sağlar," diyor. Fakat görüyoruz ki, devlet bunu sağlayamamıştır... Demek ki, Anayasada devletin alması gereken tedbirler kağıt üzerinde kalmıştır.

MEHMET ŞAHİN
konak tül

... kurtuluşun yolu biz işçilerin bir siyasi partiye sahip olmasından geçecektir.

MEHMET ŞAHİN: 1961 Anayasası halkın oylarıyla kabul edilmiş bir Anayasadır. Bir iki partinin kurduğu bir Anayasa değildir. Fakat üç partinin can havliyle

SON AYLARDA ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ ÜZERİNE GENE TARTIŞMALAR BAŞLADI.BİR YIL ÖNCE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLE YETİNİLMEYİP ANAYASANIN BİR DAHA DEĞİŞTİRİLMESİ DÜŞÜNÜLÜYOR. BU KONUDA BASINDA, RADYODA, TELEVİZYONDA HEMEN HERKES GÖRÜŞLERİNİ BELİRTTİ. YALNIZ İŞÇİLERİN GÖRÜŞÜNÜ HİÇBİR YAYIN ORGANI YANSITMADI.
OYSA ANAYASAMIZA EN ÇOK SAHİP ÇIKAN SINIF OLARAK BİZ İŞÇİLERİN DE DİYECEĞİ VAR. HEM DE PEK ÇOK.
İŞTE DERGİMİZİN DÜZENLEDİĞİ BİR AÇIK OTURUMDA İŞÇİ ARKADAŞLARIMIZ GÖRÜŞLERİNİ BELİRTTİLER. BU AÇIK OTURUMU AYNEN YAYINLIYORUZ.GELECEK SAYILARIMIZDA BAŞKA KONULARDA DA AÇIK OTURUMLAR DÜZENLEYECEĞİZ.

Anayasayı değiştirmek için çırpındığını görmekteyiz.

Anayasada değiştirilmek istenen nedir? Evvela onu görelim.

Bana göre esas itibarıyla çalışan yığınların demokratik hakları elinden alınmak isteniyor.Oysa bu demokratik haklar biz işçi sınıfının Anayasal haklarıdır.Anladığımız kadarıyla bizim demokratik haklarımızı özgürce kullanmamız bu partilerin işine gelmiyor.

Demokrasi,biz işçilerin haklarını almak için mücadele edebilmesi ve Anayasadaki hükümlerin çalışan sınıfların yararına işlemesi ile mümkündür. Demokrasi sözle veya kağıt üzerinde kalmakla olmaz.Çalışan yığınların insanca yaşamasını gerektiren şartların hazırlanmasını Anayasa emrediyor. Devlete görev olarak veriliyor. Bu görevler yerine getirilmeden, Anayasa tam uygulanmadan, iki üç partinin haklarımızı kısıtlama yollarını aradığını görüyoruz.

Anayasayı bu partiler yapmadı ki!Halk yaptı. Değiştirirse halk değiştirir.Onun için bu partilerin tutumuna biz,işçi sınıfı olarak kesinlikle karşıyız.

ASLAN AKKAYA: Anayasa hakkında arkadaşlarımın fikirlerini dinledim. Ben de tamamen katılıyorum.

1961 Anayasası halkın gözünde özgürlüktür. Bir halk özgürlüğüdür. Çalışma özgürlüğüdür. Halk, Anayasanın verdiği hak ve özgürlükle kendi sınıfsal çıkarlarını koruyacak diye, bilinçsizce, bazı partileri oy verip seçmiştir. Hiçbir zaman Anayasa değiştirsin diye seçmemiştir. Ancak 1961 Anayasası uygulansın, bundan faydalanalım istemiştir halk. Bugün ise halkın bilinçsizliğinden faydalanıp kendi yaşayışlarını daha iyiye götürmek isteyen bir çıkarcı zümre Anayasayı değiştirmek istiyor. Bunu da, Anayasanın bugünkü durumundan istediği gibi faydalanamadığı için yapmak istiyor. Arkadaşın dediği gibi, eğer gerçekten Anayasa değişecekse, bu, halkın ihtiyaçlarına, bugünkü koşulların gereklerine uygun olan, daha geniş özgürlükler getiren bir değişiklik olmalıdır.

ASLAN AKKAYA
akın tekstil

Anayasamızdaki hangi madde, halkımıza, topluma zarar getirmiştir. Bunu bir göstersinler.

Anayasa değişecekse, bu halka açıkça anlatılmalıdır. Sadece politikacıların kendi aralarında saklı kalmamalıdır. Eğer saklı kalırsa, bu durumda değişen Anayasa, kabul edilen Anayasa işlemez olur.

açık oturum

ERSAN ERÇELİK
sarper çorap

CHP'nin mücadelesi biz işçiler için önemlidir, ama kurtuluş değildir.

KAZIM ÖZGENÇ
işsiz

Bu anayasanın daha da genişletilmesi, daha büyük özgürlükler getirmesi gerekirken onu kısmaya çalışmak nasıl açıklanabilir?

ERSAN ERÇELİK: Ben de arkadaşlarla aynı fikirdeyim.

Hüseyin Karslı arkadaşımın dediği gibi, Sosyal Sigortaların işverenlerden milyonlarca alacağı vardır. Sigorta hükümete borç vermiştir. Özel kuruluşlara borç verip kredi açmıştır. Fakat, hiçbir zaman biz işçilerden aldığı parayla bizlere bir yatırım yapmamıştır. Mesela elindeki imkânlarla bir konut meselemizi çözememiştir. Halbuki, kazancımızın üçte biri kiraya gitmektedir. Buna benzer birçok örnekte görüleceği gibi, Anayasadaki hükümleri ve tedbirleri uygulayacak kanunlar çıkarılmamaktadır. Biz işçilerin yararına Anayasanın çıkmasını istediği kanunlar artık çıkarılmalıdır. Bunlar yapılmazken, bir de haklarımızı kısıtlayacak değişikliklere gidilmesini sırtımızda oynanan yeni bir oyun olarak görüyorum. Bu yüzden işçi olarak bu oyunun karşısındayim. Bütün işçi arkadaşlar da istemiyorlar.

KÂZIM ÖZGENÇ: 1961 Anayasasından önceki Anayasa, o günün şartlarına göre halka yönelik olmadığı için 27 Mayıs Devrimi ile değiştirilip yerine 1961 anayasası yapılmış ve halkın oyuna sunularak kabul edilmiştir. 1961 Anayasasının maddeleri çalışan halkın yararınadır. Fakat bu maddelerin çoğu 10 yıldır, memleketi idare eden hükümetlerce uygulanmamoştor. Geçen 10 yılın şartları işçi sınıfına daha geniş bir Anayasayı gerektirirken, bugün 1961 Anayasası egemen sınıflar tarafından değiştirilmek isteniyor. Bana göre Anayasa değişmiyor, egemen sınıflar onu kendi çıkarlarına göre yontuyorlar.

Bugün ülkemizde egemen sınıfnı hakim olduğu bir parlementer rejim vardir. Benim anladığım demokraside, Anayasadaki bütün maddeler uygulanır. Demokratik rejim böyle olur. Ama bugün Anayasadaki maddelerin çalışanların lehine olan, onları koruyan hükümleri uygulanmıyor.

Bugün halkın cahilliğinden faydalanılarak, halka birşey veriliyormuş gibi davranılıyor. Halbuki, 1961 Anayasası "halkı cahil bırak!"mı diyor?.."Okulsuz, eğitimsiz bırak" mı diyor, "Susuz, yolsuz bırak" mı diyor?... Tamamen aksine, halkı eğitmek, kültürlü yapmak, aydınlatmak, bir şeyler öğretmek istiyor.

Egemen sınıf bundan rahatsız oluyor. Çünkü, bilgilenen, aydınlanan, uyanan halk, bu parlementer rejimin hatalarını görür. Yanlışları görür. Yolsuzlukları,

kanunsuzlukları görür. Ve çalışan halk kendi yararına kendi düzenini istemeye başlar.

1961 Anayasasının maddelerinin uygulanmayışı bir avuç çıkarcının menfaatinedir. Onun için biz işçiler Anayasa değişikliğine kesin kesin karşıyızdır. Demokratik haklarımızın kısıtlanmasına karşıyızdır. Yani grev özgürlüğü, örgütlenme gözgürlüğü, konuşma özgürlüğü, direniş özgürlüğü, toplu sözleşme özgürlüğü, sendika kurma ve seçme gibi özgürlüklerimizin kısıtlanmasına karşıyızdır. Bu partiler, işçi sınıfı olarak bizlerin fabrikalarda bir araya gelmesini, grev yapmasını engelleyen bir Anayasadan yanadırlar. Bu yüzden, bu haklarımızı kısıtlayacak değişikliklere kesinlikle karşıyızdır.

BASIN BÜROSU GÖREVLİSİ: Şimdi de Anayasada yapılmak istenen değişiklikler bizim hangi hak ve özgürlüklerimize kısıtlamalar getirecektir? Bunlar üzerinde tartışalım. İsterseniz gene aynı sıradan gidelim. Evet Hüseyin Karslı...

HÜSEYİN KARSLI: 1961 Anayasasında politikacılar bugüne kadar, kendi arzularına göre bazı değişiklikler yaptılar. Daha da yapmak istemektedirler. Bunlar, biz işçilerin aleyhine olmaktadır. Çünkü ,yapılan şeyler saklanmaktadır. Açıklığa kavuşmamaktadır. Bu değişiklikler neden biz işçilerin anlıyacağı şekilde açıklanmamaktadır. Neden politikacılar arzu ettiklerini değiştiriyorlar. Neden reformlar bir türlü yapılmıyor. Bunun gibi yerine getirilmeyen bir sürü iş vardır.

Mesela 50. madde diyor ki: "Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlamak devletin başta gelen ödevlerindendir". Devlet bu imkanları sağlamış mıdır? Anayasa böyle bir hakkı vermiş, ama devlet sağlamış mıdır? Mesela, 6 yaşından yukarı okur yazarımız yüzde 48'dir. Tarım okullarında 4709, yurt dışında 4756, İmam Hatip okullarında 30 000 öğrencimiz vardır.

Türkiyede 1000 kişiden ancak 45'i gazete okumaktadır. Okuma çağındaki çocukların yüzde 55'i okula gidemiyor. 5 Milyon köylü çocuğunun ancak yarısı ilkokula gidebilmiştir.

Bütün bu rakamlar gösteriyor ki, Anayasanın devlete yüklediği görevleri hükümetler yerine getirmemektedir. Bana göre yapılmak istenen değişiklikler bütün bu görevleri bir kere daha bir kenara itecektir. İşçi sınıfına ve diğer çalışan halka devletin götüreceği hizmet gene aksayacaktır.

MEHMET ŞAHİN: Bütün dünyada olduğu gibi demokrasi Anayasada ya vardır ya yoktur. Eğer gerçekten demokrasi varsa, fikir özgürlüğü, çalışma özgürlüğü gibi haklara işçi sınıfı sahip olmalıdır. Bu yüzden yapılacak olan Anayasa değişikliklerinden endişeliyim. Endişeliyim, çünkü sözünü ettiğim demokratik hakları kullanmamıza fırsat vermek istemiyorlar. Üstelik kullandıklarımızı da elimizden almak istiyorlar. Bu mümkün değildir. Ücretlerimizin azlığını, hayat pahalılığını, işsiz kalma tehlikesini, toplumuzdaki diğer adaletsizlikleri her gün görmek bütün işçileri uyarmaktadır.

ASLAN AKKAYA: Ben fikir özgürlüğüne değineceğim. Anayasa sadece senatörlere, milletvekillerine mi fikir özgürlüğü tanımıştır. Yoksa herkes, fikir özgürlüğüne, yazışma, okuma özgürlüklerine sahipmidir? Bence Anayasa herkese eşit haklar getirmiştir. İşte Anayasanın bu tarafından rahatsız olanlar vardır. Bu kimseler Anayasanın kötülüğünden, halka yararlı olmadığından söz ederek değiştirmeve kalkıyorlar. Ben buna, bu görüşe karşıyım. Anayasadaki hangi madde, halka topluma, devlete, millete zarar getirmiştir. Bunu bir göstersinler.

Burada açıkça görülüyor ki, büyük bir kitlenin fikir özgürlüğü, okuma özgürlüğü kısıtlanmaya çalışılıyor. Toplumumuzda birçok kuruluş var. Köylünün kooperatifi, işçinin sendikası var. Bunların da

fikri alınmalıdır. Sonra işçiye bilgi verilmelidir. Fabrika köşelerine afişler asılmalı, hangi madde niçin değişiyor, yerine ne konuyor, anlatılmalıdır. Böyle olunca herkes bilir. O zaman daha sağlam olur.

ERSAN ERÇELİK: 1961 Anayasası hakikaten bir yerde iyi. Fakat tam tatbik edilmiyor. Arkadaşlarım anlattılar. Memleketimizde bir eğitimsizlik, bir hizmet yetmezliği var. Genellikle hükümetler, görevlerini yerine getirememelerine bütçenin yetersiz olduğunu gösteriyorlar. Oysa, adilane olarak en dürüst vergiyi biz işçi sınıfı ödüyoruz. Bütçe nedense hep bizim kesemizden doluyor. İşverenler zengin zümre, vergi kaçakçılıkğı yapıyor Hükümet bunu engelliyemiyor. Acaba neden. Ondan sonra da bütçe açık, bütçe yetersiz deniyor. Anayasa değişikliği buna çare bulabilir mi? Hiç sanmıyorum.

Mesela Sosyal Sigortaların ilaç fabrikası kurmasına 36 senatör karşı çıktı. Gene bu senatörler şimdi de Anayasayı değiştirecek. Yani işçi sınıfının yararına bir iş yapmayacaklar. Öyleyse bu insanları değiştirmek lazımdır.

Anayasayı değiştirecek senatör ve milletvekilleri bizden yana olmadıklarına göre, Anayasayi kendilerine göre yapacaklardır.

KAZIM ÖZGENÇ: 1970 yılından önce asgari ücret 19lira 50kuruş olarak tesbit edilmiştir. Bugün de aynı ücret uygulanmaktadır. Parlementerlerin maaşı ise bir artışla 10 bin 500 liraya çıktı, ikinci bir artışla da 12 bin 600 liraya ulaştı. Bu arada asgari ücret yerinde saydı. Yani iki sene içinde Meclistekilerin maaşı iki defa artarken, asgari ücrete hiç dokunulmadı. Hele ikinci zam bir haftada gerçekleştirildi. Şimdi fazla değil, biraz düşünelim. Anayasa ne diyor, bunlar ne yapıyor. Anayasa 19,50 lira asgari ücreti işçilere yeter mi görüyor?

Ben bir işçi olarak bunlara inanmıyorum. Değiştirecekleri Anayasaya da güvenmiyorum. Kendi çıkarları uğruna demokrasiyi zedelemekte, çalışanların hakkını yemektedirler.

BASIN BÜROSU GÖREVLİSİ: Arkadaşlar konuyu enine boyuna inceledik. İsterseniz açık oturumumuzu söyle noktalayalım. Acaba biz Anayasamıza nasıl sahip çıkmalıyız? Anayasayı ve demokrasiyi korumak için biz işçilere düşen görevler nelerdir? Hüseyin Karslı arkadaş, ilkin gene size söz veriyorum.

HÜSEYİN KARSLI: Evvela bir milletvekili nasıl seçilir? Bir işçi olarak bunu zaman zaman düşünüyorum. Görüyorum ki, bir partiye girmek için 10-15 bin lira para vermek gerekiyor. Bundan sonraki partinin kongrelerinde, toplantılarında bulunmak için bir sürü para harcamak gerekiyor. Böyle bir parti işçilerin partisi olamaz. Böyle bir partiye de işçiler giremez. Girmemelidir de...Hemen hemen bütün partilerin durumu böyledir. O zaman, milletvekili olmak için mutlaka zengin mi olmak lazım. Yani yalnız zenginler mi siyasetle uğrasıp, memleketimizi yönetecekler. Bu bana biraz ters geliyor.

ERSAN ERÇELİK: Ben partilerin içinde CHP'sinin tutumunu yerinde görüyorum. CHP daima işçilerden yana olmuştur. Sosyal adaleti istemiştir. İşçiden yana kanunların çıkmasını CHP sağlamıştır. Benim görüşüme göre CHP işçiler için faydalıdır.

Diğer partiler kendi çıkarlarını, kendi menfaatlerini göz önünde bulunduruyorlar. Çıkarcıların ceplerini doldurmaları için çalışıyorlar.

KAZIM ÖZGENÇ: 12 Mart Muhtırası bazı reformların yapılmasını istemektedir. Ordu bu reformları yapması için yeni bir hükümeti işbaşına getirmiştir. Yani 1961 Anayasa'sının uygulanmasını istemiştir. Halbuki şimdi Anayasa değiştirilmektedir. AP, bugün toprak ağalarıyla, milyonluk fabrikatörlerle oluşmuş bir partidir. MGP de aynıdır. DP de aynıdır.

Bunların işçi sınıfından yana bir kanun uygulamaları kendi cıkarlarına uymaz. Bunun için işçi sınıfının çıkarlarını korumaz, baltalarlar.

Bu arada, CHP Başkanı Ecevit, halktan yana namuslu bir adamdır. Benim görüşüme göre... Bu gün CHP daha geniş bir demokrasiye geçişin mücadelesini yapmaktadır.

Bugün iktidardaki eğemen sınıf, halkı bilgisiz,kültürsüz bırakmaktadır.Çünkü halk o zaman hakkını koruyamaz. Mücadele edemez. Böyle olunca da agemen sınıf rahat eder. Bildiğini okur. Onun için biz işçiler haklarımızın kısıtlanması karşısında daha geniş özgürlük için mücadele etmeliyiz.

ASLAN AKKAYA: Bu gün sendikamız olan Tekstil'e büyük görevler düşmektedir.İşçı tek başına mücadele edemez. Sendika bu günkü kanunların müsaadesinde işçiye yol göstermelidir. Çalışma meclisi, çalışma kurulu gibi bir kuruluş kurarak, fabrika fabrika dolaşıp anlatmalı,öğretmeli, eğitmelidir. İşçi bilgili olursa daha güçlü olur. Daha sağlam birlik beraberlik kurar.

KAZIM ERGENÇ:İşçiden yana sendikala - ların güçlenmesi lazımdır. Ancak böyle sendikaların içinde eğitilen, bilinçlendirilen işçiler siyasi parti kurabilirler.

MEHMET ŞAHİN: Türk işçisine başta hıyanetlik eden Türkİş'tir. Partilerüstü sendikacılık istemektedir. Oysa çalışan insanlar politikanın göbeğindedir. Öyle ise işçi sınıfının öz bir partisi olmalıdır. Bütün çalışan emekçi yığınların isteklerine cevap veren bir parti olmadan kurtuluş mümkün değildir. Bu demokrasinin gereğidir. Ancak o zaman çoğun - luk söz sahibi olacaktır. Emeğinden başka satacak hiçbir seyi olmayan işçi örgütlenmeli, sendikalarına sahip çıkmalı ve buralarda namuslu insanlara görev vermelidir. Bu günkü şartlarda sendikalara büyük görevler düşmektedir.

BASIN BÜROSU GÖREVLİSİ - Tartışmamız burada bitti. Şimdi toplayıp özetlemeye çalışırsak şunları söyleyebiliriz.

1961 Anayasa'sanda işçi sınıfının yararına , çalışan insanların yararına bir çok hükümler vardır.Bu hükümler işçi sınıfına bazı demokratik özgürlükler sağlamaktadır. İşçiler bu özgürlükleri kullanabildiği ölçüde haklarına kavuşabilmektedir. Fakat işçi sınıfının bu özgürlükleri kullanarak demokraside ağırlık kazanması, siyasi partilerin, kitidarların, çıkarcı çevrelerin işine gelmemektedir. Bu yüzden de Anayasa uygulanmamaktadır.

Anayasanın uygulanmaması, halkın yararına bir çok görevin, hizmetin devlet tarafından yerine getirilmemesi sonucunu doğurmaktadır. Buna sebep egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda bir politikanın ülkemizi yönetmesidir.Bu tarzdaki yönetimlerini sürdürmek için siyasi partiler Anayasayı değiştirmek istemektedirler. Böylece işçi sınıtını ve diğer çalışan insanları eğitimsiz, bilgisiz ve güçsüz bırakıp direnişlerini kırarak susturmak istemekte ve demokrasiyi zedeleyerek ülkemizi gerilere götürmektedirler. Çıkarları uğruna halkın yaptığı Anayasayı değiştirerek halka ters düşmektedirler.

Partilerin Anayasa karşısındaki tutumlarına bakıldıkta, CHP hariç hepsinin değişiklikten yana olduğu görülmektedir. Buna göre partiler, işçilerin ve çalışan ların karşısında, çıkarcı zümrelerin yanında onların temsilcisi olmaktadırlar. CHP ise demokrasiyi savunduğu ölçüde, Anayasayı uygulamaya çalıştığı ölçüde işçi sınıfında önem kazanmaktadır

Öteyandan Anayasanın uygulanması için ve daha geniş özgürlüklerin sağlanmasına olanak sağlamak için işçilerin iktidara gelmesi fikrinde birleşilmektedir. Bu da ancak siyasal bir örgüte yani bir partiye işçilerin sahip olmasıyla mümkün olabilecektir.

İşte tam bu noktada sendikalara, namuslu sendikacılara büyük bir görev ve sorumluluk düşmektedir.

tı. 26 Ağustos 1789 tarihinde Kurucu Meclis tarafından açıklanan insan ve Yurttaş Hakları Bildirisi'nin önemi, daha başlangıcında özgürlük düşüncesinin evrensel nitelikte oluşunu belirtmesi,ve sadece Fransız Yurttaşını değil, bütün insanlığı kapsayan özgürlük anlayışını getirmesidir. 1789 Bildirisi, sonraki anayasa hareketlerini geliştirmekte ve oluşturmakta bütün dünya bakımından et-

BAŞI SAYFA 10'DA

yan yeni düzenlerin kurulmasına yol açtı ama, arada feodalitenin kalıntılarıyla aristokrasi ve mutlak krallıklar yıkılmış daha sonraki halkçı hareketler için ortam hazırlanmış oldu.

İşte yukarıdaki gelişim içinde ilk kez burjuvanın halk yığınlarıyla krallığa karşı çıkışları 1789 Devrimini yarat-

taban

erol yalçın

TEMSİLCİLER TABANIN

Temsilci: Birinin veya bir topluluğun adına davranan kimse,
Temsilcilik: Birinin veya bir topluluğun adına davranma görevliliği.

Temsilci, günlük yaşantımızda en çok kullanılan kelimelerden biridir. Gazete ve dergilerin hemen hemen her sayısında temsilcilikle ilgili haberleri izleriz. Parlementoyu temsilen bir heyet Londra'ya gitti. Avrupa kupalarında ülkemizi şu takımlar temsil edecektir... Biz yazımızda tabanın örgütlenmesinde kendisine büyük görev düştüğüne inandığımız işçi temsilcilerinden bahsedeceğiz.

Türkiye'de Anayasa ve iş kanununa rağmen gerçek bir iş garantisi yoktur. İşsizlik günden güne alabildiğine artmaktadır. Boğaz tokluğuna didinen işçi yarınına güvenle bakamamaktadır.

Emekçilerin bütün bu zorlukları yenmeleri, normal bir hayat düzeyine erişmeleri için örgütlenmeleri şarttır. Ancak birlik ve beraberlik sayesinde zengin endüstri patronlarının, daha üst güçlerle işbirliği ederek, kolayca sağladıkları kâr, dolayısıyla menfaat ortaklaşmasına karşı koyabilen bir düzen kurabilir...

Örgütleme safhasında en zor görev işyerlerinde, sınıfının meselelerini bilen, sabırlı,yorulmak bilmeyecek kadar gayretli, işine hudutsuz bağlı,davasının büyüklüğüne inanan işçi temsilcilerine düşmektedir.

Temsilci,sınıfının meseleleri ile memleket meselelerini çok iyi bilecektir. Olayları günü gününe izleyerek, kendi kendine bir değerlendirme yapmalıdır. İşçi temsilci ve yöneticilerle birlik ve beraberlik içinde çalışmalıdır. Teşkilâtın müşterek görüşlerini iş arkadaşlarına ve çevresinde bulunan diğer fabrika işçilerine anında indirmelidir.

Çalışan sınıfa yol göstermelidir. Kendisine karşı savaştığı sınıfın gücünü çok iyi hesaplamalı,onun ne yapmak istediğini neler yapabileceğini gayet açıklıkla ortaya koymalıdır. Tüm varlığını devrime adamalıdır. Yavaşlayan sosyal gelişmeyi hızlandırmaya çalışmalıdır. Çok doğru ve dürüst hareket etmelidir. Sıfatını kendi menfaati için kalkan yapmamalıdır.Temsilci arkadaşlarıyla en az haftada bir defa toplanıp umumî meseleleri gözden geçirmelidirler. Şubesinin yapacağı işleri anında bildirmeli, meselenin takibini çözümlenene kadar izlemelidir. Her an sendikasını ve yöneticisini denetlemelidir. Sınıfına herkesden çok güvenmelidir.

İşgücü ile sömürücü kapital arasındaki mücadele hiçbir zaman durmayacaktır. Tarih boyunca bu mücadeleyi veren işçi liderleri bir çok zorluklarla karşılaşmışlardır. Karşılaşacaklardır da...

İşveren daha üst güçlerle işbir-

ken olmuştur. Artık bundan sonra yönetimin kaynağı halktır. Sayılan özgürlükleri Cumhuriyete karşıda koruyacak olan Anayasa vardır. Böylece anayasa yöneticilere karşı halkın özgürlüklerini koruyan, kaynağını halktan alan, yönetimin halk için ve halkın çıkarı için olması gerektiğini kanıtlayan bir belgedir. Ne var ki Bildiride sayılan özgürlükler, halkın yaşamına doğrudan katkıda bulunan

ÖNCÜLERİDİR

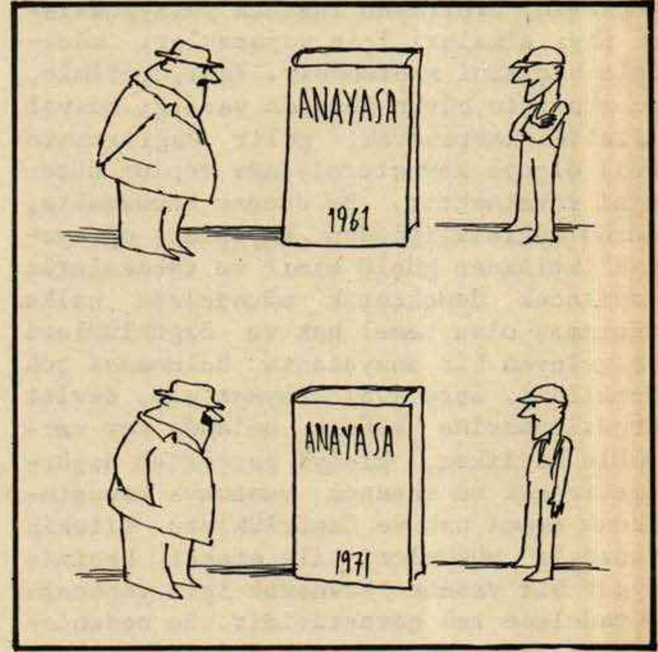
liği yoluyla baskısını artıracak, örgütlenmeye engel olmak için sendika kurdurmamanın, kurulu sendikanın şubesini arttırmamanın yollarını arıyacaktır. İşverenler Örgütlenmeyi önlemek için dünyanın her tarafında dünde bugünde uyguladıkları oyun, Devrimci İşçi temsilcileri ve liderlerini kendi taraflarına çekmeye çalışmışlardır. Bu uğurda kesenin ağzını açacaktır. Açıkça satın almaya çalışacaktır. Bu yolla kandırdıkları bir çok işçi liderlerini işleri bittiği an sokağa atmışlardır. Bu durumda kalan işçi temsilcileri sınıfının nefretini üzerine çektiği için ortada kalmışlar, haysiyet ve şereflerini kaybetmişlerdir. Taban kendine ihanet eden kim olursa olsun hiçbir zaman onu affetmez.

Sendikal faaliyetlerin ağırlık merkezi işçi temsilcilerinin üzerindedir. Temsilci her an işçiyle karşı karşıya daima temas halindedir.

Temsilciler, işçilerin haklarını en iyi şekilde koruyan, en ufak meselelerine eğilen, meseleleri sonuna kadar kovalıyan, üyeleri uğruna her şeyi göze alabilen, sınıfına hizmetten büyük haz duyan, üyelerini daima ileriye, iyiye yeniye doğru yol almasına, sınıfıyla halkının insanca yaşıyacağı Türkiye yaratmaya çalışan, Devrimci sendikalarda toplanmalarını sağlamalıdır.

İşçisi, temsilcisi, yöneticisiyle birlik ve beraberlik içinde çalışan örgüt daima yükselir...

sosyal ve ekonomik muhtevalı özgürlükler olmadığından (bir adıyla soyut özgürlükler olduğundan) bu özgürlük kavramından en çok yararlanan iktisaden güçlü burjuva sınıfı olmuştur ve Sanayi devrimiyle ortaya çıkan ve oluşan kol emekçisini sömürerek biraz daha palazlanmasına yaramıştır. Bu emekçi sınıfın burjuva tarafından insafsızca sömürülmesi, işin salt bildirilerde yer alan soyut özgürlük teraneleriyle çözümlenemiyeceğini emekçi sınıfa öğretmiş ve 1848 yılında Fransa'da sosyal ve ekonomik haklara da yer veren bir anayasanın yapılması için kanlı bir halk hareketi olmuştur. İşte bu 1848 devriminde burjuvanın Fransa'da emekçi sınıfla uzlaşmaya gittiğini görmekteyiz. Artık toplumda belirgin olan bu iki sınıf zaman zaman çıkar çatışmalarına girecek, anayasa hareketleri de bu çatışmalara uygun olarak gelişecektir.

20. Yüzyıl, geçmiş yüzyılların devletten beklenen görevlerinin genişlediği ve anayasa gibi belgelerde çalışanlar için sosyal ve iktisadi garantilerin, imkânların tanındığı devir olmağa başlamıştır.

Batı'da, birinci dünya savaşı sonrası anayasalarında sosyal ve ekonomik temel hak ve özgürlüklere yer verilirken ikinci dünya savaşı sonrasında devlete sosyal devlet niteliği kazandırılmış, böylece devlet ekonomi alanında da düzenleyici, geliştirici ve adaleti sağlayan bir görev yapmağa başlamıştır. İşte bu gelişmeler, Batı'daki emekçilerin ilk

sömürüye belli ölçüde son vermelerini sağlamış, onları insanca yaşatacak ücret seviyesine, sosyal sigorta haklarına, etkin sendikalizme ve siyasi iktidara seçim yoluyla ortak olmaya kavuşturmuştur. Bu sonucu, kuşkusuz emekçi kesimin olayların ve toplum örgütlenmesinin bilincine kavuşarak yaptığı etkin mücadele yaratmıştır.

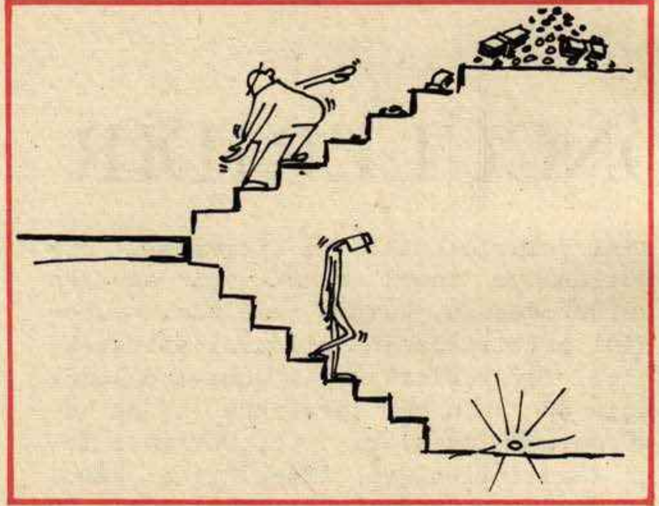
Batı bakımından çok genelde ve öz olarak verdiğimiz bu bilgilerden şu sonuca varmaktayız: Salt devlet örgütlenmesinin halkçı bazı yöntemlere anayasayla kavuşması, bazı soyut özgürlüklerin bu belgelerde yer alması toplumların insanca yaşama düzeyine kavuşması için hiç bir şekilde yeterli değildir. Asıl önemlisi insanı insan gibi yaşatacak bir toplum düzeninin kurulmasıdır. Bu da toplum yaşamının temelinde yatan iktisadi faktörlerin iyi tanınmasıyla kavranılabilir. Asıl sorun, toplumdaki üretken güçlerin, üretimden insanca yaşayacakları payı almaları için yapacakları mücadele biçimini saptamadır. Yani,üretimin, bu gün için bütün dünyada vardığı sosyal niteliği kavranarak, gelir dağılımının âdil ölçüye kavuşturulacağı toplum düzenini yaratmaktır. Bu düzene kavuşmakta, düzen değişikliğinden kayıplara uğrayacak iktisaden güçlü sınıf ve tabakalarla yapılacak demokratik mücadelede halka tanınmış olan temel hak ve özgürlükleri belgeleyen bir anayasanın bulunması çok önemlidir. İşte 1961 Anayasa'mız, devlet örgütlenmesine klâsik anlamda yer vermekle birlikte, kişiyi gerçekten özgürleştirecek ve insanca yaşamaya kavuşturacak temel hak ve özgürlüklere ilişkin taşıdığı hükümleri ile emekçi kesimin uygar bir yaşama kavuşmak için yapacağı mücadelede tek garantisidir. Bu nedenledir ki, anayasa üzerinde böylesine önemle durmak zorunluluğunu duymaktayız.

BİZDE ANAYASA HAREKETLERİ :

Bu konu, tarihimizi ve toplumumuzu bütünüyle kavrayarak bugün için sağlıklı bir dünya görüşüne kavuşmak amacıyla ayrıca ele alınıp incelenmesi gereken önemlidir. Biz anayasa konusunda izlediğimiz amaç içinde yine çok genelde bazı bilgilere yer vereceğiz.

Belirtelim ki bizde tanrısal bir muhteva tanınarak yürütülen halifeliğin tahdit tanımaz yönetimine 1808 yılında Sened-i İttifak adı verilen belgeyle ilk kez kısıtlama getirilmiştir. Bu belgeye göre zamanın padişahı II.Mahmut entrikadan ve yiyicilikten uzak bir yönetim vadetmekte, buna karşılık bu anlaşmada taraf olan beyler de devletin işlerinde padişaha yardımcı olmayı vaadetmektedirler. Çökmeye başlamış olan imparatorluğun yetkilerinin bir anlamda kısıtlandığı bu belge, yine Padişah tarafından

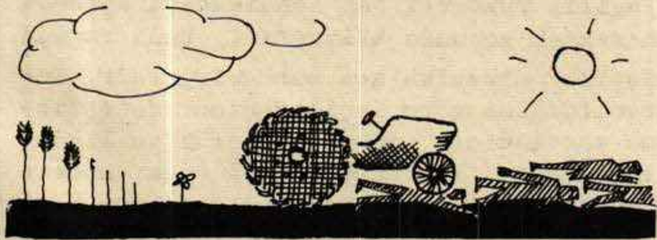
kısa süre sonra kaldırılmıştır.Ne var ki bu belgenin, uzak-yakın bir halkçı yönü yoktur. Aslında bazı beylerin merkezci devlet yönetiminden pay almak amaçlarına dayanmaktadır. Bundan sonra tarihi yönden önemli olan 1839 tarihli Gülhane Hattı Hümayunu,yabancı baskısıyla, padişahın bazı hakları bir fermanla tanımış olmasından ötede bir anlam taşımamakta, bu fermanın da en ufak halkçı yanı bulunmamaktadır.

Gülhane Hattı Hümayunu'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu'nda meşrutiyet hareketlerini görüyoruz. Avrupa'da parlemanter nitelikte hukuki düzenlere geçiş, büyük ölçüde yeni bir sınıfın, yani burjuvazinin öncülüğüyle başlatılan bir mücadele sonunda gerçekleştirildiği halde Osmanlı İmparatorluğunda,meşrutiyet hareketlerinde böyle bir sınıfsal zorlama görülmüyor. (Meşrutiyet: Halkın da tanınması ve korunması gerekli haklarının bulunduğunun Padişah tarafından kabul edilmesi ve bu kabul edişin bir Anayasaya ve bu Anayasayla kurulan meclislerin de yetkili olduğunun benimsetilmesi için yapılan hareketlerin ortaya çıkardığı devre denmektedir.) Birinci Meşrutiyet ve uzun süren 2.Abdülhamit'in is-

tibdadını ortadan kaldıran II. Meşruti - yet,"Yeni Osmanlılar" yada "Jön Türkler" diye anılan bir aydın grubun başarısıdır 1908 Tarihinde ilan olunan II. Meşrutiyeti izleyen yıllarda ülkenin yönetiminide elealan İttihad ve Terakki grubunun sorumsuz davranışları, ülkeyi gereksiz yere savaşa götürmüş, 1. Dünya Savaşı sonsında emperyalist bir saldırı ile yurdumuz paylaşılmak durumuna girmiştir.Geniş bir inceleme ile asıl niteliği belirti - lebilecek Meşrutiyet devirlerinin kavranabilmesi Osmanlı toplum yapısının geniş bir incelemesiyle mümkündür. Biz sadece -bir anlamda- anmakla yetiniyoruz.

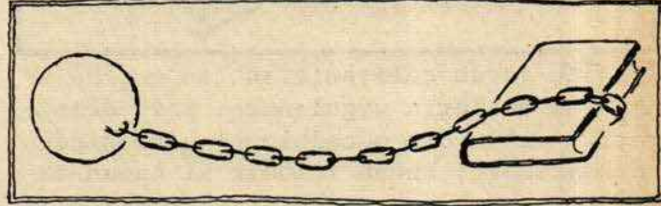
1924 ANAYASASI :

1961 Anayasa'sı yürürlüğe girinceye değin 36 yıl yürürlükte kalan bu anayasa Fransız İhtilali zamanlarının klasik anlayışından farklı değildir. Ne var ki, yurdumuz açısından bir kurtuluş savaşı sonrasında başarıyla ortaya konulan cumhuriyeti kuran kesin bir belgedir. Bütün amaç, yüzyıllar boyunca ezilmiş bir halka, Kurtuluş Savaşıyla bilincine vardığı Halk hükümranlığını yaşatmaktır. Kurtuluş Savaşı, toprakları doğrudan doğruya işgal edilmiş bir ulusun, türlü zulüm ve haksızlıklara karşı, en sonunda hırsla başkaldırışı olduğu için bu ulusal şahlanış o zamana kadar kaynaşamamış zümreleri de bir araya getirmiştir. Gerçi taşra esrafının bir kısmı, ilk işgallere karşı hayli pasif kalmıştır ama, ulusca girişilen mücadele yavaş yavaş onları da safına almakta gecikmemiştir. Bu bakımdan Milli Mücadelede yer almış insanlar arasında o zaman kadar bir araya gelmemiş çeşitli zümrelerin temsilcilerine rastlamak mümkündür. Savaştan sonra örneğin toprak reformu gibi toplumun sosyal-ekonomik yapısını değiştirecek köklü adımların atılamamış olmasını, başlangıçta bu kaynaşmaya vermek hiç de yanlış değil-

dir. Ne varki, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, zaman unsuru içinde taşra eşrafı ve onun temsilcileri devlet yönetimine el atmışlar, sonraları da mümkün olan ölçüde devlet mekanizmasının kendi yönlerinde çalışması için çaba göstermişlerdir.

1924 Anayasası, Parlementosu, Parlementodan seçilmiş hükümeti ile ve yasama, yürütme, yargı güçlerinin ayrılığı ilkesiyle batılı anlamda bir devlet kuruluşunu getirmiştir. Kesa klasik özgür lükler de Fransa'nın 1789 Bildirisi'ne uygun olarak yer almıştır. 1946'ya değin güdülen devletçilik politikası. kapitalist birikimi yarattığından bir yandan icteki sermayedarların itmesi, II.Dünya Savaş'ı sonrası ortaya atılan özgürlük sloganlarının etkisi, bunun yanıbaşında halktan iyice kopmuş bürokratik ve ce - berrut bir devlet yönetimi çok partili hayat denemesine ülkeyi zorlamıştır.

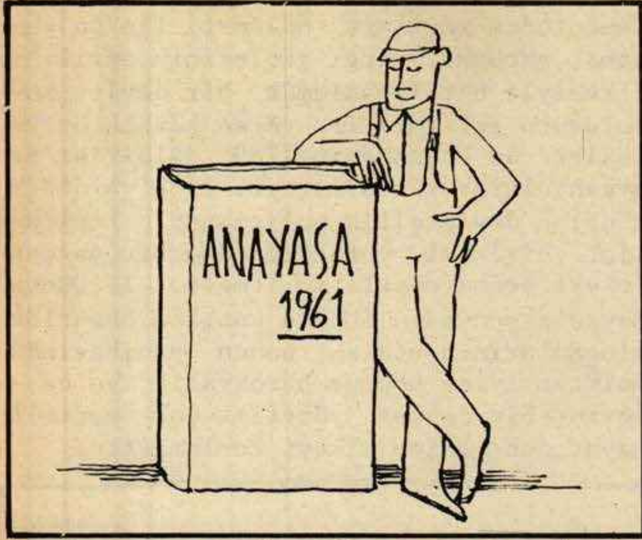

1950'de halk oyuyla işbaşına geçen Demokrat Parti Türkiye'de kapitalist birikimi gittikçe hızlandıracak zor rastlanan bir liberal yönetimi getirmiş, 10 yıllık devrinde yarattığı şartlar Türkiye'yi bir ak devrime ve yeni bir anayasaya götürmüştür.

SONUÇ :

Bir ara da değindiğimiz gibi, 1961 Anayasası, devlet örgütlenmesinde kesin kuralları soyut özgürlükleri de anarak koyarken, çalışanları koruyucu sosyal ve ekonomik tedbirlerin alınmasını devlete bir ödev olarak vermiştir. Toplu sözleşme, grev hakları, serbest sendikalaşma, çalışma özgürlüğü, çalışma hayatının kararlılık içinde geçmesi ilkesi, etkin sosyal sigorta hakları gibi çalışanlar için Batı'da büyük mücadeleler sonucunda elde edilmiş haklar 1961 Anayasası'nda bir ak devrimin o günkü ortamı içinde yer almıştır. Çalışma hayatının adil ve insani ölçülere göre düzenlenmesi,insanca yaşamak gibi kuralları da bu Anayasa getirmiştir. Anayasanın bu sosyal ve insancıl yönü, Batı'da çoktan terkedilmiş vurgunlar yaratmış liberal devlet, liberal ekonomi yanlısı burjuva heveslileri ni ürkütmüş,anayasayı budama girişimleri A.P. iktidarı zamanında görülmüştür. Uygulandığı hiç bir şekilde ispatlanamayacak bu anayasal kuralların darlığı hakim

sınıfı ürkütmüş ve ürkütmektedir. Çünkü hakim sınıf gittikçe halk oluşumunun bi-

lincine varan çalışanların en geç bu anayasal hakların uygulanması için demokratik etkin bir mücadeleye girmesinden korkmaktadır. Bunun içindir ki zaman zaman şu veya bu yönden ele alınarak halk anayasa değişikliklerine alıştırılmak istenilmektedir. Oysaki bu günkü yönetimi biçimlendiren 12 Mart Muhtırasının maddelerinden biri de anayasanın tam uygulanması amacını öngörmektedir. 1961 Anayasası'ndan 1-2 yıl önce toplu sözleşme ve grev haklarını "sapık düşünce" diye damgelamak isteyenler, aradan 10seneden fazla bir süre geçtiği halde bu haklara halâ hoşgörüyle bakamamaktadırlar.Bir yandan işçi sınıfına anayasa ile tanınmış Batı'da bir mücadele sonunda çoktan kullanılır biçime gelmiş olan bu haklara tahammul edemiyenler, sıkıştıkları zaman Batı4nın utanmadan türüküsünü söylemekten çekinmemektedirler. Milleti sürü, kendilerini her şey sanan memleketin kaderine hakim olduğunu sanan bu hakim sınıfı temsil eden mutlu azınlığın gücü, emekçi kesimi özgürleştirmeye getirecek anayasayı kısıtlayamayacaktır. Bunun içindirki, özellikle çalışanların anayasa üzerinde oynanmak istenen oyunlara karşı uyanık olmaları ve ona sahip çıkarak demokratik mücadele yollarını bırakmamaları başlıca görevleridir.

Mutlaka savunmak zorunda olduğumuz anayasaya ve temel özgürlüklerin, özellikle 1950'den sonraki kamu oyuna yansıyan tartışmaları ile 1961 Anayasa'mızın getirdiği örgütlenme ve kurumlaşma sistemini ayrı bir yazıda ele almak dileğindeyiz.

İngiliz işçilerinin başarısı

Gazete sayfalarında son günlerde büyük yer kaplayan İngiltere'deki büyük grev dalgası dergimiz baskıya hazırlandığı sıralarda devam etmektedir. İşçi haklarını savunan beş sendikacının tutuklanması üzerine başlayan grev dalgası bir anda bütün İngiltere'yi sarmış ve İngiltere'de hayatı hemen hemen durdurmuştur.

Beş sendikacının tutuklanması üzerine grev kararı alan 41 bin üyeli Liman İşçileri Sendikasının grevi uygulamaya sokmasından az sonra İngilteredeki bütün işçi kuruluşları bu hareketi desteklemek üzere greve girişmişler ve gösterilere başlamışlardır.

Liman ve dok işçilerinin limanlardaki bütün yükleme ve boşaltmayı durdurmalarından başka Elektrik işçilerinin grevi yüzünden Başkent Londra elektriksiz kalmış, elektriksizlikten matbaalar da çalışmadığından gazeteler çıkmamıştır

Havaalanlarında çalışan işçilerin grevi yüzünden de İngiltereye ne bir uçak inmiş ne de İngiltere'den bir uçak kalkmıştır. Ayrıca yüzbinlerce kömür madeni işçisinin, kamyon şoförünün, otomobil ve uçak fabrikalarında çalışan işçilerin de greve başladıkları öğrenilmiştir.

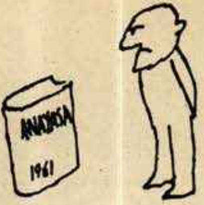
Son alınan haberlere göre ise 10 Milyon İngiliz işçisini temsil eden İşçi Sendikaları Kongresi 24 saatlık bir Genel Siyasi Grev ilân etmiştir.

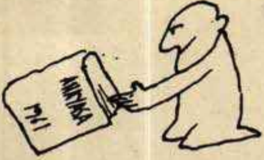
Bu arada Fransız ve İtalyan liman işçileri de İngiliz işçilerini desteklemek amacıyla Fransız ve İtalyan limanlarına gelen İngiliz gemilerinin yükleme ve boşaltmasını yapmamayı kararlaştırmışlardır.

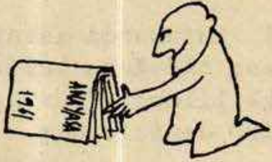
İşçilerin bu büyük direnişi sonunda İngiliz Hükümeti beş sendikacıyı serbest bırakmak zorunda kalmıştır. Buna rağmen işçiler direnişe son vermemişlerdir. Öğrenildiğine göre işçiler şimdi de çalışma şartlarının düzeltilmesini ve limanların daha iyi çalışılabilecek modern tesisler haline getirilmesini istemektedirler. İngiliz hükümeti halen işçilerin bu isteklerini karşılayıp, ülkenin allak bullak olmasına yol açan grev dalgasını durdurmanın yollarını araştırmaktadır.

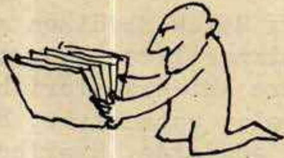
GÜLDÜŞÜN

NEŞ'E KAVGANIN MUSİKİSİDİR

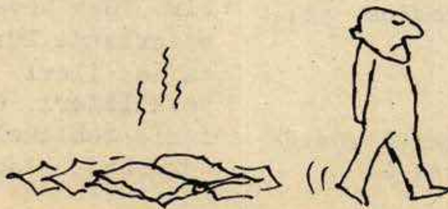

ANAYASA'YI
TEBDİL ...

temmuz 1972

onlar ortak biz pazar

4 TEMMUZ 1972

Hükümetlerimizin büyük umutlar beslediği Ortak Pazar Geçiş Dönemi katma protokolunda saptanan 12 ve 22 yıllık ithalat rejimindeki süreler ve gümrük indiriminin Türkiye tarafından ayarlanmasına ilişkin isteğimiz reddedil - miştir.

AET Genel Sekreteri, "Şüpheli ortam kalkmalı"..."Haftaya Brüksel'de başlıyacak olan Türkiye ile Ortak Pazar görüşmelerinde, Türkiye'nin şimdiki şüphe uyandıran ortamı bertaraf edeceği adımlar atacağına inanıyoruz." biçiminde görüşlerini belirtme ihtiyacı duymuştur.

6 TEMMUZ 1972

Ortak Pazar yetkilileri, Türkiye nin Ortak Pazar'dan istediği esneklik tedbirlerini gerçekçi bulmadıklarını söyleyerek karşı çıkmışlardır. Söz konusu esneklik derbirlerinin özellikle makine, kimya ve maden sanayiini koruma konusunda olduğu belirtilmiştir.

7 TEMMUZ 1972

Fransa'nın "Para birliği" ve "Siyasi Sekreterya için bağlayıcı karar" istemesi Ortak Pazar üyeleri arasında görüş ayrılıklarının büyümesine yol açmıştır.

8 TEMMUZ 1972

Ortak Pazar, Türkiye'ye genel gümrük kolaylığı tanımayı reddetmiştir.

15 TEMMUZ 1972

Türkiye'nin eski tutumunda ısrar etmesinin hayal kırıcı olduğunu belirten Ortak Pazar yetkilileri, "Türkiye boş çek istememelidir" demişlerdir.

18 Temmuz 1972

Dışişleri Bakanı Haluk Bayülken eğer randevular alınabilirse, başta Fransa olmak üzere AET Dışişleri bakanları ile görüşmeler yapacaktır. Bu görüşmelerde, son günlerde üzerinde çok durulan, "Şüpheleri dağıtmak ve açıklık getirmek" konusunda Bayülken gerekli açıklamalrda bulunacaktır.

21 TEMMUZ 1972

AET ile Türkiye Ortaklık Konseyinin bakanlar düzeyinde yaptığı toplantı sonunda, Türkiye'nin, ortaklığın hazırlık döneminden, geçiş dönemin girişini sağlayan anlaşmanın maddeleni yeniden ele alan geçici bir anlaşmaya varılmıştır.

Görüşmelerde, Türkiye'ye, Avrupa Serbest Mübadele Topluluğu ile Ortak Pazar arasında imzalanacak anlaşma hakkında bilgi verilmiştir. Buna göre Ortak Pazar'a herhagi bir engelle karşılaşmadan girebilen Portekiz ürünleri Türk ürünleri ile rekabet edebilecektir. Türk heyeti, bu anlaşmanın bazı pazarlarda Türkiye'nin durumunu sarsacağını ileri sürmüş fakat Ortak Pazar yetkilileri, bu rekabet rizikosunun fazla tehlikeli bir durum yaratmayacağı görüşünde oldukları belirtmişlerdir.

Son baskı tarihi 21/8/1972